

RAAHE, KULJUNLAHTI
VEDENALAINEN
ARKEOLOGINEN INVENTOINTI JA
SALMELAN TORPAN TARKASTUS

NORDIC MARITIME GROUP OY
8.12.2025
PROJEKTINRO F-121:2025
EVELIINA SALO JA
MAIJA HUTTUNEN

SISÄLLYSLUETTELO

1. TIIVISTELMÄ.....	3
2. JOHDANTO	3
3. ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	4
4. YLEISKARTTA	5
5. TUTKIMUSALUE JA LUONNONYMPÄRISTÖ	6
TUNNETUT MUINAISJÄÄNNÖKSET	8
6. ALUEEN HISTORIAA.....	8
6.1. ALUE HISTORIALLISSA LÄHTEISSÄ	9
7. KENTTÄTYÖT	12
7.1. VIISTOKAIKULUOTAUS	12
7.2. RANTOJEN INVENTOINTI	13
7.3. SALMELAN TORPAN TARKASTUS.....	15
8. HAVAITUT KOHTEET.....	19
9. TULOSTEN TULKINTA.....	20

Kannen kuva: Kuljunlahden tutkimusaluetta kuvattuna kohti tehdasaluetta koilliseen.

1. TIIVISTELMÄ

NMG Oy toteutti vedenalaisen inventoinnin Raahen Kuljunlahdella ja Salmelan torpan tarkastuksen Aunolanperän alueella 10.-11.6.2025. Tutkimus liittyy SSAB:n tehdasalueelle Kuljunlahdelle suunnitellun pengertien rakentamiseen sekä rantojen täyttämiseen. Selvitys tehdään, jotta kulttuuriperinnön asettamat reunaehdot asemakaavan muutokselle voidaan ottaa huomioon vesirakentamisen suunnittelussa. Inventointi tehtiin viistokaikuluotaamalla ja rannat jalkaisin tutkimalla. Salmelan torpan sijainti tarkastettiin. Pohjassa havaittiin rannoilla laitureiden kiviperustusten jäänteitä. Laiturit näkyvät vuoden 1948 ilmakuvassa.

2. JOHDANTO

NMG Oy toteutti vedenalaisen inventoinnin Raahen Kuljunlahdella ja Salmelan torpan tarkastuksen Aunolanperän alueella 10.-11.6.2025. Tutkimus liittyy SSAB:n tehdasalueelle Kuljunlahdelle suunnitellun pengertien rakentamiseen sekä lahden rantojen täyttämiseen. Selvitys tehdään, jotta kulttuuriperinnön asettamat reunaehdot asemakaavan muutokselle voidaan ottaa huomioon vesirakentamisen suunnittelussa.

Suojaisen ja pitkälle sisämaahan ulottuneen Kuljunlahden potentiaali vedenalaisten löytöjen osalta on huomattava. Alueen vanhin asutus sijaitsi Saloisten sataman ja markkinapaikan ympärillä Kuljunlahden koillispuolella. Saloisten seurakunta oli olemassa 1300-luvulla ja aikanaan Saloisten pitäjä oli Pohjanmaan suurin ja yksi merkittävimmistä kauppapaikoista.

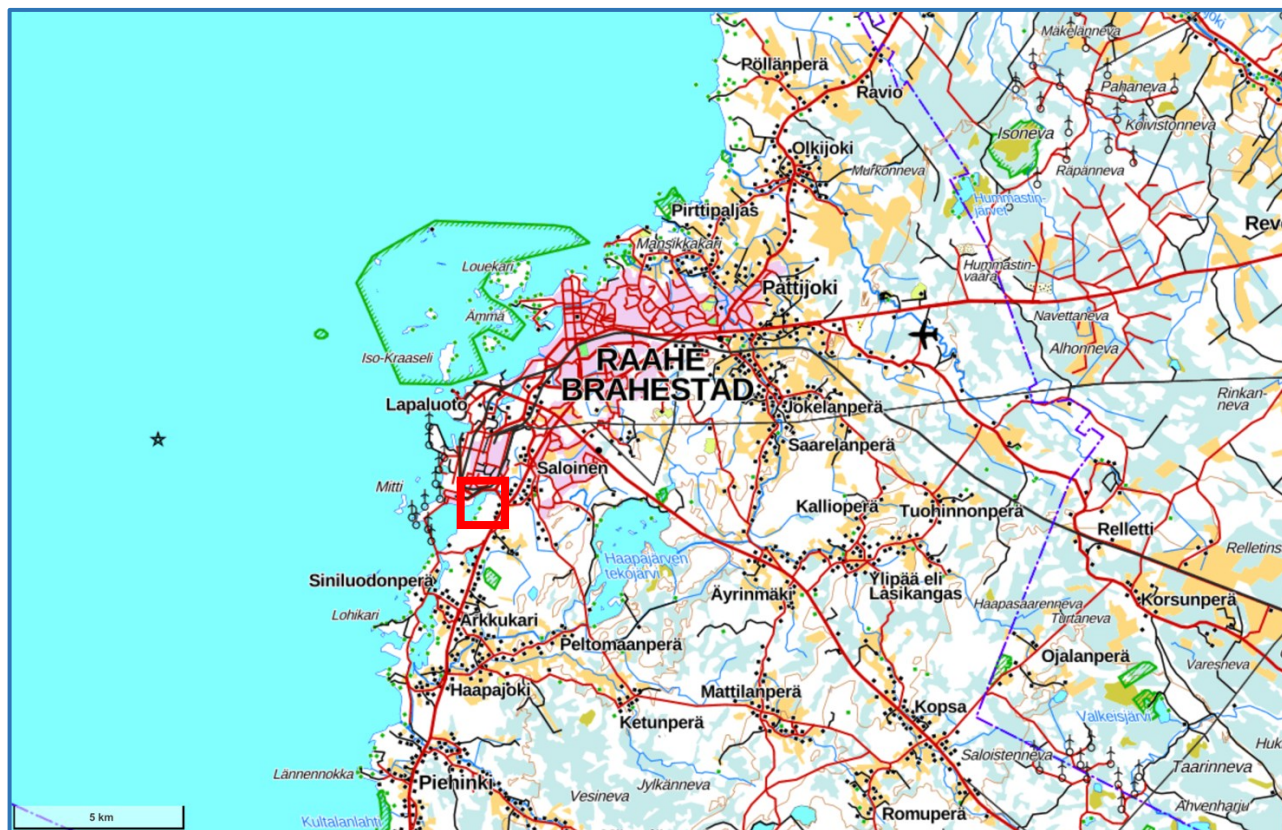
Kaava-alue viistokaikuluodattiin kattavasti ja rannat tutkittiin visuaalisesti. Tutkimuksessa havaittiin rannoilla ja rantavedessä laitureiden kiviperustusten jäänteitä. Laiturit näkyvät mm. vuoden 1948 ilmakuvassa. Maalla tarkastettiin Salmelan torpan paikka Kuljunlahden eteläpuolella. Tutkimuksessa ei havaittu uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita.

Lisätietoja: maija@nordicmaritime.fi tai + 358 44 3746363.

3. ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Tutkimuksen laatu:	Arkeologinen vedenalaisinventointi ja torpan paikan tarkastus
Tutkimuksen syy:	Vesialueen asemakaavoitus
Alue:	Raahe, Kuljunlahti
Peruskartta:	TM35 lehtijako R4141G1 ja R4141G3
Tutkitun alueen laajuus:	Noin 9 ha
Tutkimus:	Nordic Maritime Group Oy
Tutkimusryhmä:	FM meriarkeologi Eveliina Salo ja FM merigeologi Maija Huttunen
Projektinnumero:	F-121:2025
Kenttätyöt:	10.-11.6.2025
Tutkimusraportti:	8.12.2025
Tutkimuksen pääkonsultti:	FCG
Tutkimuksen tilaaja:	SSAB
Raportin jakelu:	SSAB, FCG, Oulun museo- ja tiedekeskus sekä Museovirasto
Viimeaikaiset tutkimukset:	Bilund 2022, RAAHE, SSAB:n tehtaan asemakaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2022, Versio 2. Mikroliitti Oy. Itäjoki ja Schulz 2022, Raahe, Pyhäjoki, Siikajoki 2022, SSAB Europe Oy Raahan tehtaan 400 kV voimajohtohankkeen arkeologinen inventointi. Keski- Pohjanmaan ArkeologiaPalvelut.

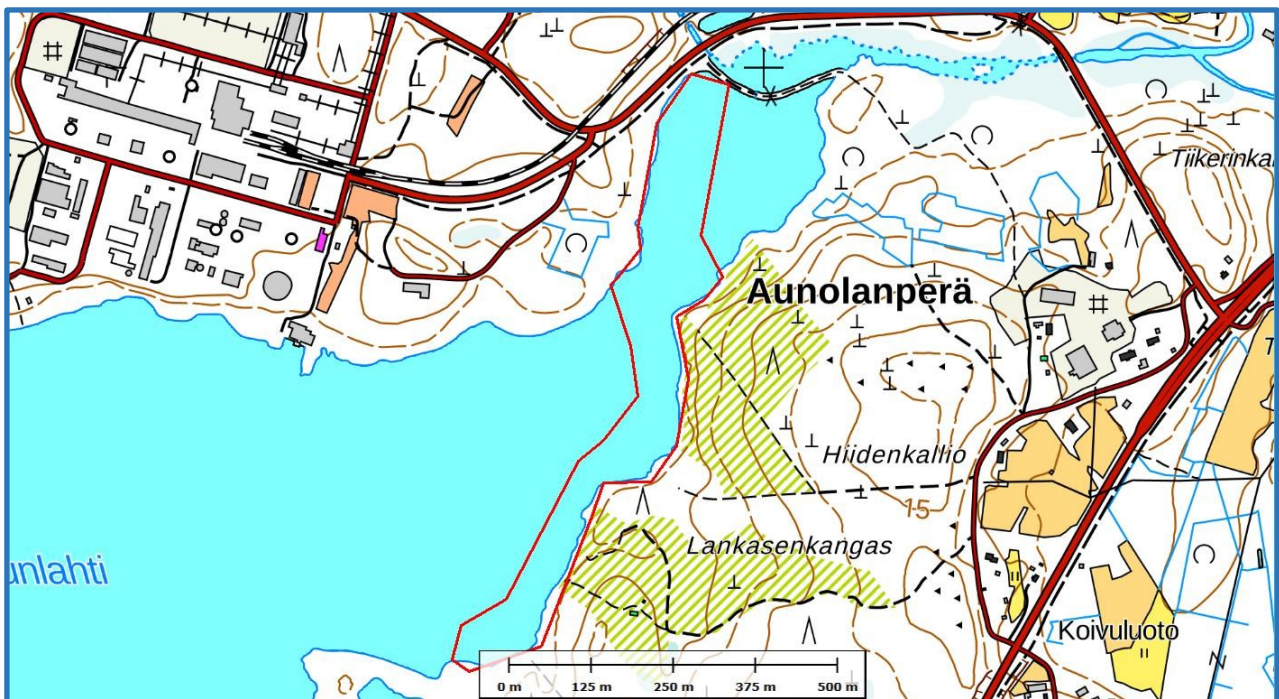
4. YLEISKARTTA

Kartta 1. Tutkimusalueen sijainti Raahen eteläpuolella on merkitty karttaan punaisella. Kartta MML peruskartta.

5. TUTKIMUSALUE JA LUONNONYMPÄRISTÖ

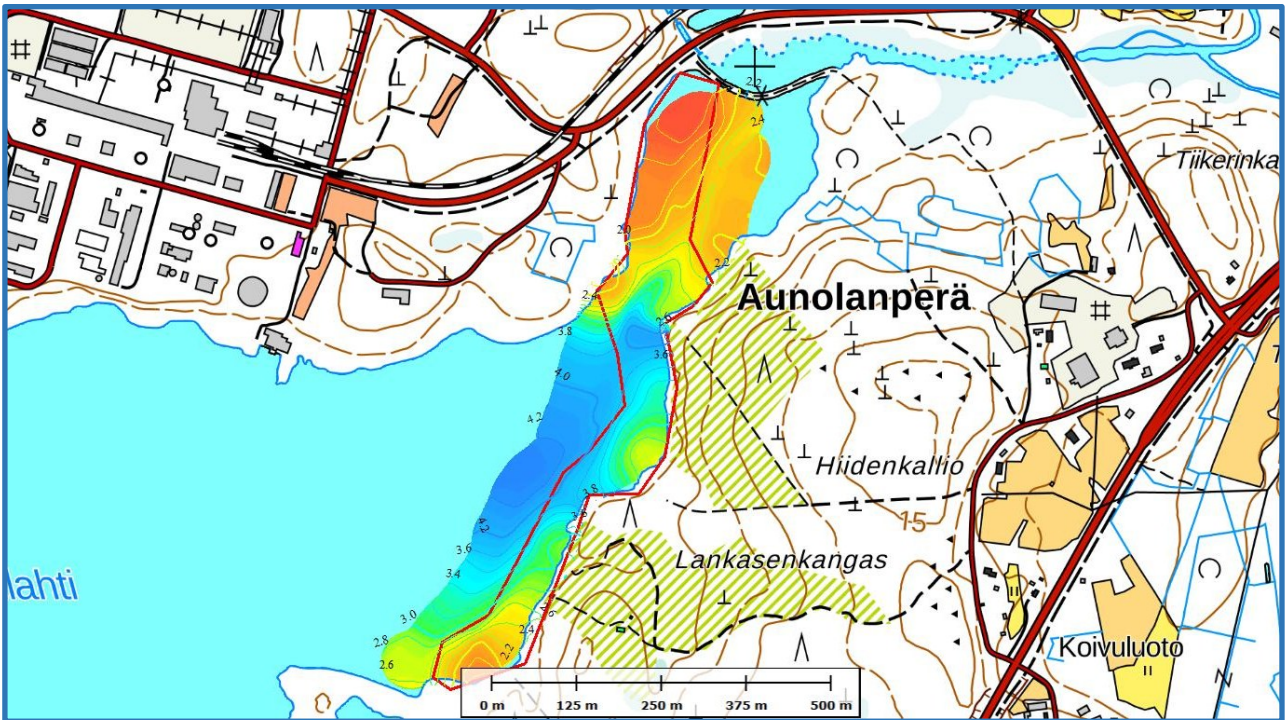
Tutkimusalue sijaitsee Kuljunlahden alueella Raahessa, Raahen kirkosta noin kuusi kilometriä etelälounaaseen. Alueen koko on noin 9 hehtaaria. Tutkimusalue kuuluu SSAB:n tehdasalueeseen. Kuljunlahti on pengertiellä merestä erotettu makeavetinen vesialue, jonka vettä tehdas käyttää prosessivetenä ja laskee vettä takaisin lahteen. Lahden perukassa on toinen lahden ylittävä pengertie. Kuljunlahden perukkaan laskevien purkuputkien virtaus pitää vesialueen virtaavan osan puhtaana vesikasvillisuudesta. Lahden rannoilla kasvaa uistinvitaa laajoina kasvustoina. Vesi on väriltään ruskeaa ja se haisee epämiellyttävälle.

Kartta 2. Tutkimusalue on merkitty karttaan punaisella. Kartta MML/paikkatietoikkuna.

Kuljunlahden etelärannalta on aivan viime aikoina purettu rakennuksia ja hakattu metsää. Pohjoisrannalla kasvaa seka- ja kuusimetsää. Rannat ovat kivikkoiset ja syvenevät nopeasti rannasta. Merenkulun näkökulmasta lahti on ollut suojaisa ja helposti saavutettavissa.

Veden syvyys tutkimusalueella on noin 0–4 metriä (Kartta 3). Pohja on hyvin pehmeää lukuun ottamatta rantakivikoita. Rantaviiva on pääosin luonnontilaista (kuva 1). Pohjassa lahden poikki kulkee putki tutkimusalueen eteläpäässä.

Kartta 3. Syvyyskartta luodatusalueesta. Tutkimusalueen syvyys on 0–4 metriä. Kartta MML/paikkatietoikkuna.

Kuva 1. Ortokuva Kuljunlahden ympäristöstä. Vasemmalla kuvassa pengertie, joka erottaa lahden merestä. Kuva: MML/Paikkatietoikkuna.

Tunnetut muinaisjäännökset

Kuljunlahden vesialueelta ei tunneta ennestään muinaisjäännöksiä. Lähin kiinteänä muinaisjäännöksenä suojeltu kohde on lahden eteläpuolella sijaitseva tervahauta, Järvelä 1000031865 (kuva 2). Merenkulullisesta näkökulmasta kiinnostava kohde Kirkkoluoto 1000029356, sijaitsee Kuljunlahden itäpuolella, missä laiturimaiset kivivallit ajoittuvat rantavaiheeseen 1300–1400-luvuille.

Kuva 2. Ilmakuvaan on merkitty punaisella tutkimusaluetta lähimpänä sijaitsevat muinaisjäännökset ja ruskealla muut kulttuuriperintökohteet. Kartta: MML/Paikkatietoikkuna.

6. ALUEEN HISTORIAA

Tutkimusalue kuului alun perin Salon (Saloisten) pitäjään. Aikanaan Pohjanmaan suurin pitäjä oli tunnettu satamasta ja markkinapaikasta, jotka sijaitsivat lähellä nykyistä Saloisten kirkonkylää. Markkinapaikka oli Oulun ohella alueella merkittävässä asemassa ainakin 1200-luvulta lähtien. Myös Saloisten seurakunta oli olemassa jo 1300-luvulla. Alueen vanhin asutus sijaitsi Saloisten sataman ja markkinapaikan ympärillä. Saloisten pitäjässä oli n. 20 talon muodostama kylä vuonna 1413; Kalajoen, Pyhäjoen ja Saloisten pitäjissä oli yhteensä n. 50 taloa. 1500-luvun puolivälissä Kalajoen, Pyhäjoen ja Saloisten pitäjissä oli yhteensä 293 taloa. Karjanhoidon kehittyessä asuinpaikoiksi otettiin myös jokien ja meren rannat. Asutusta muodostui Saloisten kirkonkylän lähirannoille sekä Haapajoen ja Piehinkijoen suille. Alueen vanhin kantatila on Järvelän tila 1500-luvulta, joka sijaitsee Kuljunlahden etelärannalla.¹

¹ Ramboll 2019, 52-53.

Raahen kaupunki ja satama perustettiin vuonna 1649 jolloin Saloisten pitäjän suuruuden aika päättyi. Siihen saakka Saloisten satama ja kauppapaikka olivat olleet alueen merkittävä keskus. 1700-luvun vilkas kehitys perustui maatalouden ohella voimistuneeseen merenkulkuun ja tärkeäksi elinkeinoksi muodostuneeseen tervakauppaan. Saloinen oli tervanpoltto- ja laivanrakennuspuun hankinta-alue. Raahesta tuli Oulun ohella huomattava merikaupunki. Saloisissa oli vuonna 1770 n. 170 taloa.²

Saloisten alue oli vilkasta puunhankinta-alueita 1900-luvun alkupuolella. Raahesta tuli Oulun ohella tärkeä ulkomaanvientikeskus. Piehinkijoen varret olivat edullista hankinta-alueita, kun tukkipuut voitiin uittaa rannikon satamiin Raahessa ja Saloisissa. Saloisten satama sijaitsi alkuperäistä satamapaikkaa etelämpänä, Siniluodon Lohivalkamassa. Satama toimi vuosina 1901–1952.³

Rautaruukki perustettiin Raahen rannikolle, entisen Saloisten sataman ja markkinapaikan lähiympäristöön 1960-luvulla. Tehdasalueen eteläpuolella sijaitseva Kuljunlahti erotettiin padolla merestä makeavesialtaaksi tehtaan vedentarpeen tyydyttämiseksi. Altaaseen johtaa n. 6 km:n pituinen kanava, johon ohjataan Haapajoen ja Piehinkijoen vedet.⁴

6.1. Alue historiallisissa lähteissä

Vuoden 1760 Isojakokartassa (kartta 4) näkyy tutkimusalueen ympäristön asutus ja viljelykset. Salo (Saloinen), joka on ollut Oulun lisäksi alueen tärkeä kauppapaikka, sijaitsee kartan oikeassa yläkulmassa. Kuljunlahdessa sijainnut saari on maannousun vuoksi nykyään osa lahden etelärantaa. Salonlahden (Salo wiken) eli nykyinen Kuljunlahden ympäristö on ollut enimmäkseen metsää lukuun ottamatta Salon asutuskeskittymää ja viljelyksiä. Suojainen ja suhteellisen syvä lahti on ollut erinomainen väylä ja satamapaikka suuremmillekin aluksille.

² Ramboll 1993, 53.

³ Ibid.

⁴ Ramboll 1993, 54.

Kartta 4. Ote vuoden 1760 isojakokartasta, missä Salo Viken on nykyinen Kuljunlahti. Pohjoinen on kartan oikeassa reunassa. Kartta: Kansallisarkisto F10a:30/1–20 Saloinen.

Karttaan 5 on merkitty 1760-luvulla alueella sijainnut Salmelan torppa. On tulkinna-varaista, onko asuinrakennus sijainnut T-kirjaimen kohdalla tai esimerkiksi sen yläpuolella punertavan neliön kohdalla.

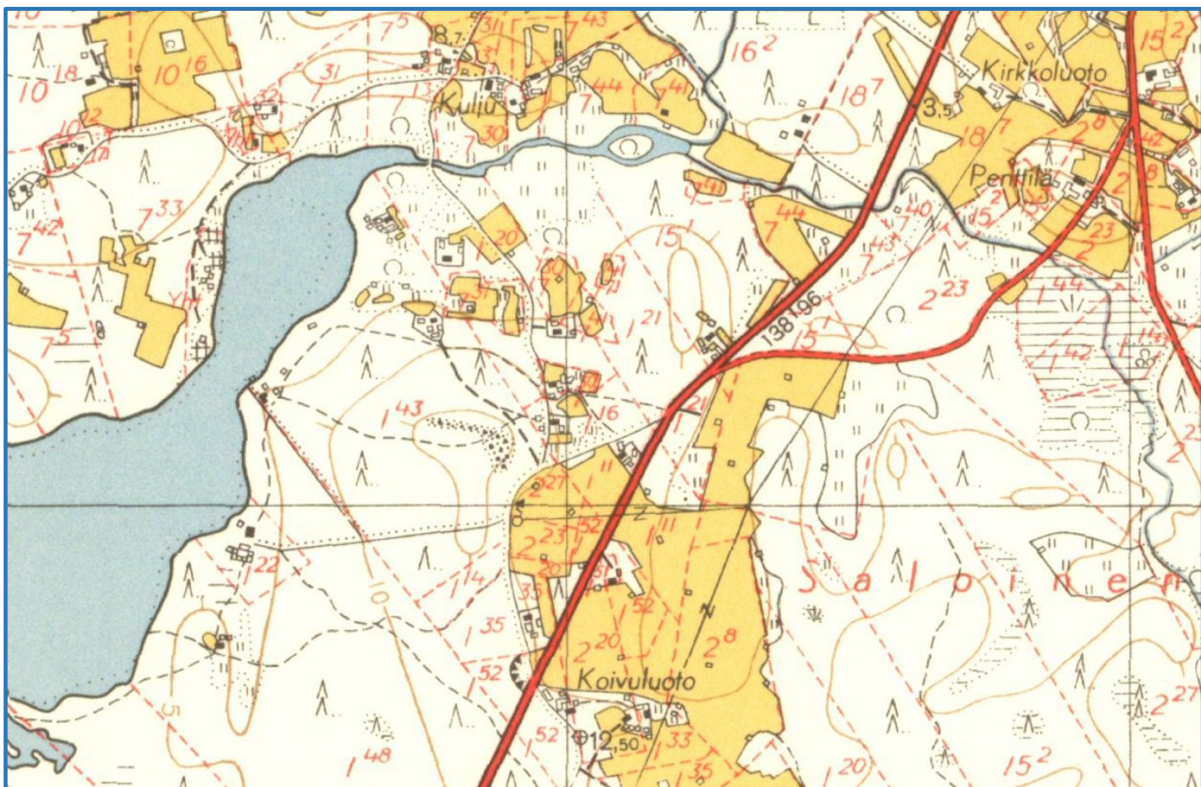

Kartta 5. Ote vuoden 1760 isojakokartasta, missä on korostettuna Salmela torp. Kartta: Kansallisarkisto F10a:30/1–20 Saloinen.

1850-luvun tienoilte ajoittuva pitäjänkartta (kartta 6) on hyvin ylimalkainen esitys alueesta. Saari on vielä erillinen maa-alue rannasta Kuljunlahdella. Vuoden 1954 peruskartassa (kartta 7) noin sata vuotta myöhemmin saari on jo sulautunut mantereeseen maannousun seurauksena. 1950-luvun peruskarttaotteesta näkyy Kuljunlahden ympäristön silloinen asutus ja viljellyt alueet.

Kartta 6. Karttaote pitäjänkartastosta noin 1850-luvulta. Tutkimusalue on merkitty karttaan punaisella. Kartta Kansallisarkisto: Ia.* Pitäjänkartasto. 2441 08 Ia.* -/- - Saloinen, Raahe, Pattijoki (-).

Kartta 7. Ote vuoden 1954 peruskartasta Kuljunlahden alueelta. Lahden ympäristössä on asuttuja tiloja. Kartta: MML.

Vuoden 1948 ilmakuvassa (kuva 3) näkyy Kuljunlahden rannoilla runsaasti puutavaraa ja laitureita. Itä- ja pohjoisrannoilla näkyy myös kelluvia puomeja, joilla rantavyöhykettä on suojattu. Lahdella on ankkuroituna tukkilauttoja.

Kuva 3. Vuoden 1948 ilmakuvassa näkyy Kuljunlahden rannoilla runsaasti puutavaraa ja laitureita. Itä- ja pohjoisrannoilla näkyy myös kelluvia puomeja. Lahdella on ankkuroituna myös tukkilauttoja. Kuva: MML/Paikkatietoikkuna.

7. KENTTÄTYÖT

Kenttätyöt toteutettiin 10.-11.6.2025. Sen aikana tutkimusalue viistokaikuluodattiin kattavasti ja rannat tarkastettiin visuaalisesti. Pohjassa ei havaittu mitään sellaista, mikä olisi edellyttänyt visuaalista tarkastamista.

7.1. Viistokaikuluotaus

Tutkimuksessa käytettiin DeepVision DE3468D-viistokaikuluotainta. Alueella luodattiin 12 kaistaa kaistanleveydellä 50 + 50 metriä, taajuudella 680 kHz. Aineisto tulkittiin kenttätyön yhteydessä DeepView –ohjelmistolla.

Luotausta häiritsi tiheä kasvillisuus tutkimusalueen pohjoisosassa. Kasvillisuus näkyy pallomaisina muotoina luotausaineistossa (kartta 8). Näiltä alueilta ei ole saatavissa dataa pohjasta.

Kasvillisuuden peittämät alueet ovat arkeologisessa vedenalaistutkimuksessa haastavia tutkimusalueita.

Kartta 8. Mosaiikkikuva viistokaikuluotauksen kattavuudesta tutkittavalla alueella. Karttapohja: MML peruskartta.

7.2. Rantojen inventointi

Rannat inventoitiin jalkaisin tehden visuaalisia havaintoja. Rannoilla havaittiin vielä viime vuosikymmeninä käytössä olleiden laitureiden ja rakennusten jäänteitä. Vuoden 1948 ilmakuvista pystyttiin todentamaan rakennusten ja laiturinperustusten sijaintia ja laatua. Tehtaan rakentamisen jälkeen asutus alueella on taantunut. Muinaisjäännöksiä luokiteltavia arkeologisia kohteita rantojen inventoinnissa ei havaittu.

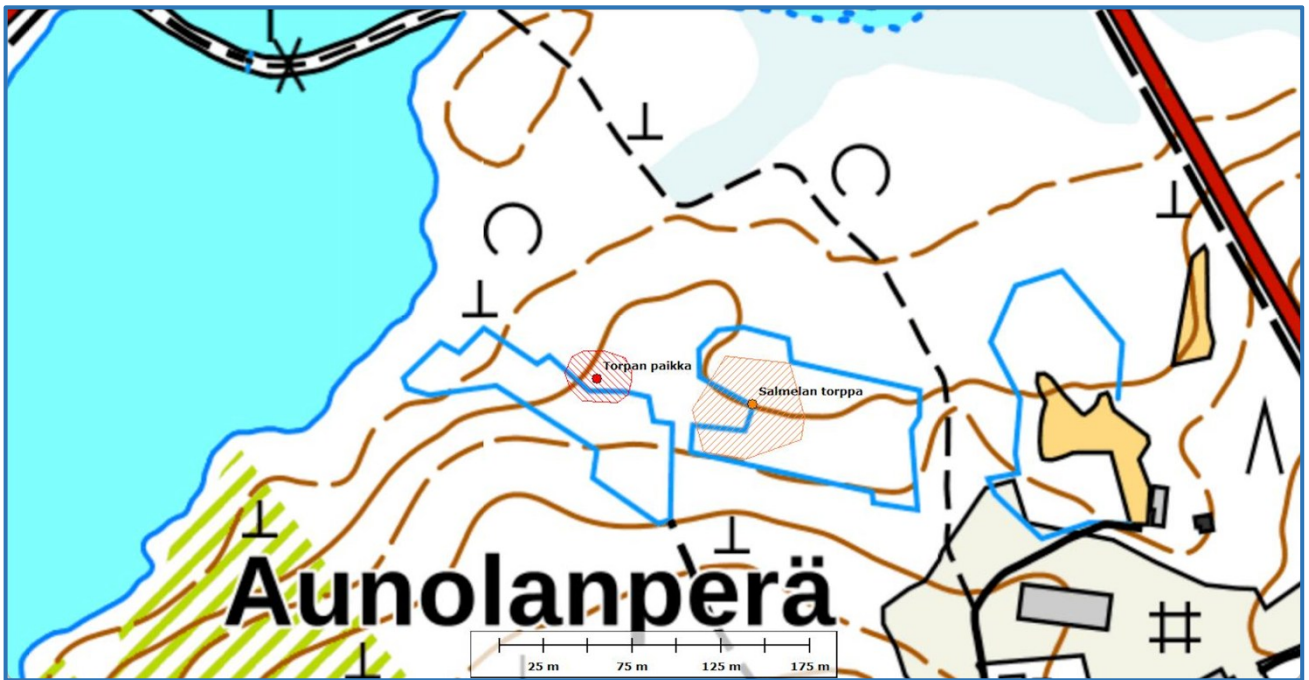
Kuva 9. Laitureiden kivisiä perustuksia ja veneenvetopaikkojen raivuuröykkiöitä on havaittavissa rannoilla ja rantavedessä. Kuvassa laiturin perustuskiviä Kuljunlahden itärannalla. Kuvaussuunta itään.

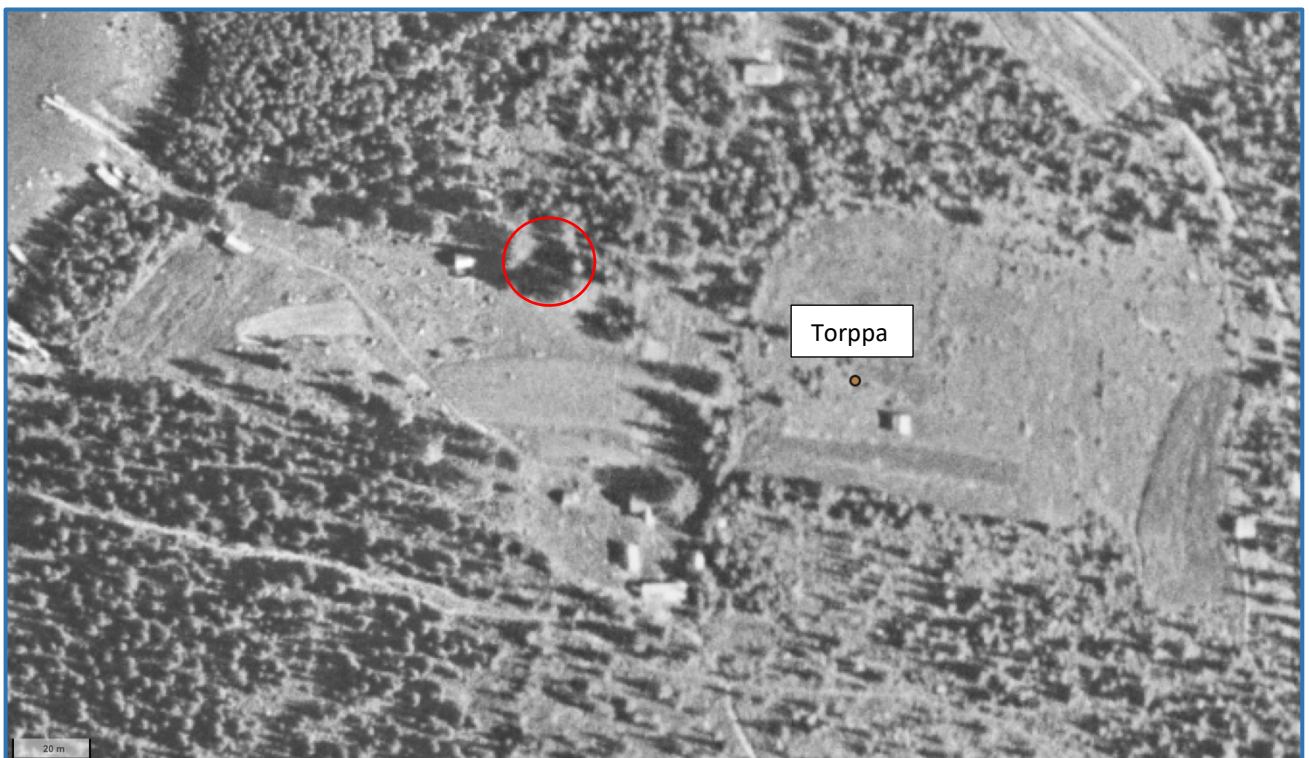
Kuva 4. Kuljunlahden pohjoisrannan metsävyöhyke ulottuu lahden rantaan saakka. Kuvaussuunta etelään.

7.3. Salmelan torpan tarkastus

Kohteen ID: 1000046098	
Nimi: Salmela	Kunta: Raahе
Laji: Muu kulttuuriperintökohde	Vedenalainen: Ei
Tyyppi: Asuinpaikat	Tyypin tarkenne: Torpat
Lukumäärä: 1	
Ajoitus: Historiallinen	Ajoitustarkenne: 1700-luku
Koordinaatit alkuperäinen: WGS84: Lat: 64° 38.3710' Lon: 24° 25.8833', TM35: P: 7170767, I: 377269	
Koordinaatit ehdotus: WGS84: Lat: P 64° 38,372' Lon: I 24° 25,770', TM35: P:7170771, I: 377178	
Koordinaattiselite alkuperäinen: Asemointi vuoden 1760 isojakokartan perusteella	
Koordinaattiselite ehdotus: Asemointi vuoden 1760-luvun isojakokartan perusteella	
TM35 karttalehti: R4141G3	
Kuvaus:	
Vuoden 1760 isojakokartalle on merkitty Salmelan torppa ja siihen kuuluneita peltoja Aunolanperälle silloisen Salonlahden etelärannalla, nykyisen Kuljunlahden pohjukan itäpuolella. Torpan pellot ovat olleet viljeltyinä 1970-luvulle saakka. Torpan paikan läheisyydessä on ollut tuolloin vielä useita taloja ja niihin liittyviä pieniä peltoaloja. Salmelan torpan sijainti tarkastettiin inventoinnin yhteydessä ilmoitetuissa koordinaateissa. Paikalla on noin kolme metriä halkaisijaltaan oleva ympäristöstään erottuva kumpare, jossa on kasattuna oksia ja rankoja metsänhoidon seurauksena. Alueesta ei saatu tuloksia metallinilmaisimella. Vuoden 1948 ilmakuva lähellä arvioitua torpan paikkaa sijaitsee pellolla ehkä riihi tai lato (kuva 5). 1700-luvun kartan pellon muotoja pystyttiin seuraamaan maastossa ja ne näkyvät selvästi myös 1948 vuoden ilmakuva. Pellon muodon perusteella on mahdollista, että torppa on sijainnut nykyistä arvioitua sijaintia länempänä. Myös rantaviivan sijainti viittaisi siihen (kuva 6). Tulkinta perustuu siihen, että Salmelan torppa olisi sijainnut juuri tekstin osoittamassa paikassa 1700-luvun kartassa, joko kirjaimen T kohdassa tai sen yläpuolella olevan punaisen neliön kohdalla (kartta 10). Muinaisen pellon laita on kulkenut tie tilalta rantaan laiturille 1948 ilmakuva mukaan (kuva 5). Kulkuväylä on edelleen havaittavissa maastossa, joskin se on osin umpeenkasvanut. Jossain vaiheessa alueen peltoalaa on laajennettu. Uudelleen määritelty mahdollinen torpan sijainti tarkastettiin ja alueelta löydettiin metallinilmaisimella nautoja, hevosenkengän kappale ja mahdollinen taltta sekä ruostunutta peltiä ja tunnistamattoman peltiesineen osia. Löytöjä ei otettu talteen. Alue on ollut pitkään asuttuna ja se on monikerroksinen. Myöhempi asutus ja viljely on vaikuttanut alkuperäisen torpan ympäristöön molemmissa mahdollisissa sijainneissa, eikä maastossa ole havaittavissa rakenteellisia jäänteitä. Havaitut metalliesineet ovat vaikeasti ajoitettavia. Alueella ei ole enää mitään asutusta jäljellä. Kaikki nuoremmatkin rakennukset on purettu alueelta pois. Karttaan 9 on esitetty rajausta torpan uudelle sijainnille.	

Kartta 9. Salmelan torpan sijainti muinaisjäännösrekisterin mukaan kartassa oikealla ja uusi arvio torpan paikasta punaisella. Karttapohja: MML peruskartta.

Kuva 5. Vuoden 1948 ilmakuvaan on merkitty ruskealla torpan nykyinen oletettu sijainti muinaisjäännösrekisterin mukaan. Punaisella on ympyröity ehdotus uudeksi sijainniksi. Kuva: MML/Paikkatietoikkuna.

Kuva 6. Nykyisen kartan päälle sijoitettuna vuoden 1948 ilmakuva. Kuvaan on merkitty sinisellä suuntaa antavasti 1700-luvun rantaviiva ja keltaisella katkoviivalla 1700-luvun Salmelan torpan pellon raja.

Kartta 10. Ote vuoden 1760 isojakokartasta, missä kuvan keskiosassa on kuvattuna Salmela torp. Kartta Kansallisarkisto: F10a:30/1–20 Saloinen.

Kuva 7.

Oletetun torpan sijainnin alueelta löytyi rautaesineitä. Kuvassa todennäköisesti taltta.

Kuva 8.

Pala hevosenkengästä. Alueelta löytyi myös nauvoja, joista osa on saattanut olla hevosenkengännauvoja.

Kuva 9.

Ruostunutta peltiä tunnistamattomasta esineestä.

8. HAVAITUT KOHTEET

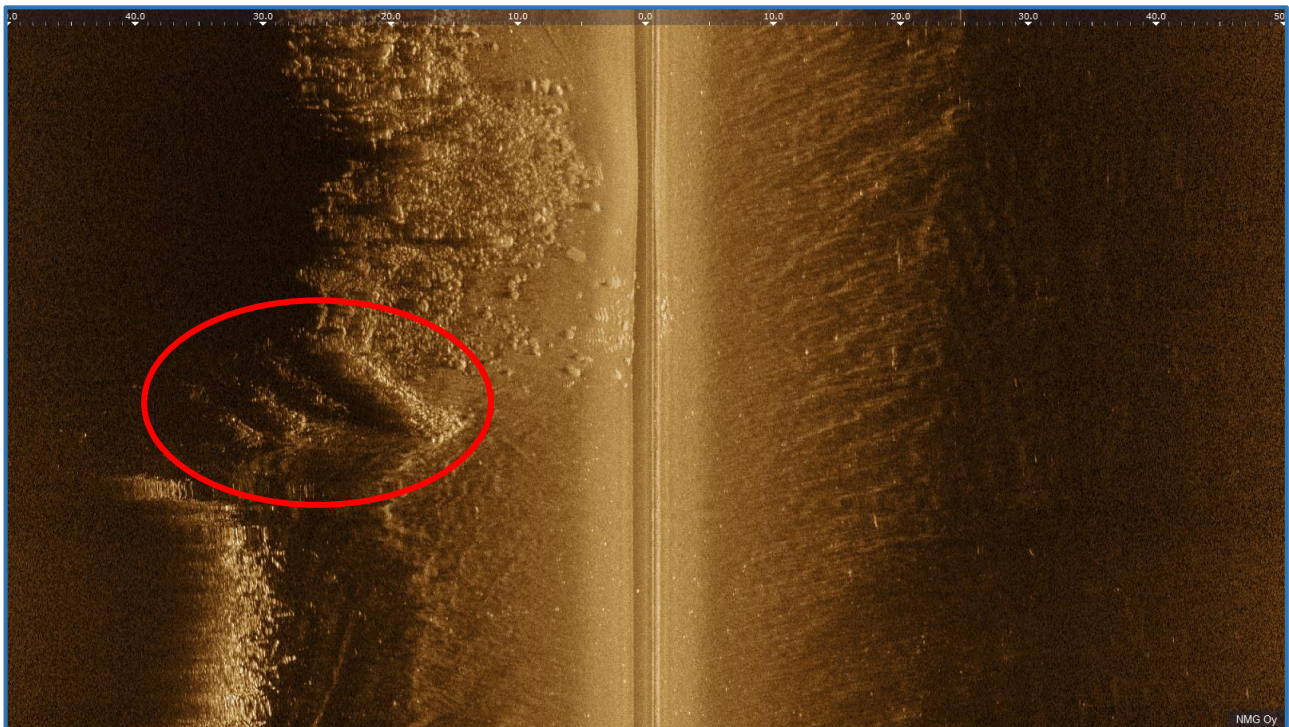
Tutkimusalueella havaittiin laiturinperustuksia, jotka ovat todennettavissa 1948 vuoden ilmakuvasta. Rantoja on käytetty puutavaran säilyttämiseen ja myös tähän toimintaan on tarvittu laitureita. Alueella on ennen tehtaan rakentamista ollut myös asutusta, minkä tarpeisiin on rakennettu laitureita. Lisäksi pohjassa havaittiin metallikehikko, joka on modernia roskaa. Viistokaikuluotauksessa laiturinperustukset ja veneenvetopaikat näkyvät kivistä vapaaksi raivattuina alueina ja suorakaiteenmuotoisiksi perustuksiksi kasattuina kivirakenteina (kuva 10).

Kohde	TM35 N	TM35 E	WGS84 N	WGS84 E
Laiturin perustukset	7170826	376832	64° 38,39323	24° 25,33221
Laiturin perustukset	7170750	376971	64° 38,35539'	24° 25,51042'
Metallikehikko	7170690	376830	64° 38,32004'	24° 25,33664'
Laiturin perustukset	7170396	376823	64° 38,16176'	24° 25,34286'
Laiturin perustukset	7170295	376717	64° 38,10511'	24° 25,21509'
Laiturin perustukset	7170218	376667	64° 38,06260'	24° 25,15633'

Taulukko 1. Havaittujen kohteiden koordinaatit pohjoisesta etelään. Vrt. kartta 11.

Kartta 11. Luotauksissa havaittujen laitureiden perustusten ja metallikehikon sijainnit sekä uusi ehdotus torpan sijainniksi. Karttapohja: MML peruskartta.

Kuva 10. Lahden rannoilla sijaitsee kivistä rakennettuja laiturinperustuksia ja kivistä raivattuja veneenvetopaikkoja. Viistokaikuluotauksuvassa lahden itärannan kivijäänteitä lahden pohjassa.

9. TULOSTEN TULKINTA

Tutkimusalue sijaitsee historiallisesti kiinnostavalla alueella, mistä on kulkenut vesireitti Saloisten pitäjän satama- ja markkinapaikalle. Tutkimusalueella havaittiin lahden rannoilla viidessä eri sijainnissa kivisiä laiturin perustuksia tai kivistä vapaita veneenvetopaikkoja. Laiturit ovat todennettavissa vuoden 1948 ilmakuvasta. Alueen veneily ja vesistön käyttö virkistysalueena tyrehtyi, kun Kuljunlahti erotettiin merestä penkereellä 1960-luvulla. Alueen asutus alkoi vähentymään samaan aikaan.

Tutkimuksissa ei havaittu uusia muinaisjäännöksiä pohjassa tai lahden rannoilla. On kuitenkin otettava huomioon, että mahdolliset pohjasedimenttiin hautautuneet arkeologiset jäänteet eivät ole inventoinnin tavoitettavissa. Ruoppausten ja täyttöjen aikana pohjasta mahdollisesti esiin nousevan ihmisen käsittelemän puuaineksen tai muun arkeologiseen kulttuuriperintöön viittaavan löydön osalta on välittömästi otettava yhteyttä museoviranomaiseen.

Salmelan torpan tarkastuksessa ei havaittu kiinteitä rakenteita maastossa. Pellonmuotojen ja muinaisen rantaviivan sijainnin perusteella torpalle ehdotetaan kuitenkin uutta sijaintia aiempaa arvioitua lännempänä. Tältä alueelta löydettiin nauloja ja rautaesineistöä, mikä todennäköisesti liittyy kuitenkin nuorempaan asutusvaiheeseen. Alueen kaikki ainakin vielä 1950-luvulla käytössä olleet rakennukset on purettu ja peltojen viljely alueella on päättynyt 1970-luvulla.

LÄHTEET

Kirjallisuus

Kartat

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartasto. 2441 04+2432 06 Ia.* -/- - Saloinen, Raahe, Pattijoki (--). Tiedosto 1084255. Kansallisarkisto. Viitattu 21.5.2025.

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartasto. 2441 08 Ia.* -/- - Saloinen, Raahe, Pattijoki (--). Tiedosto 1084258. Kansallisarkisto. Viitattu 21.5.2025.

Maanmittaushallituksen uudistusarkisto . MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. F OULUN LÄÄNI. Saloinen. F10a:30/1-20 Saloinen; N:o 1-16, karta över åker och äng med delningsinstrument jämte skogs- och utmarks avvitningsbeskrivning över hemmanen N:o 1-16 i denna by: jatkuu tietosisältökentässä (1761-1801). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 21.5.2025.

Elektroniset lähteet

www.kyppi.fi
www.paikkatietoikkuna.fi
<https://vanhatpainenutkartat.maanmittauslaitos.fi>

Raportit

Bilund 2022, RAAHE, *SSAB:n tehtaan asemakaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2022, Versio 2*. Mikroliitti Oy.

Itäjoki ja Schulz 2022, *Raahe, Pyhäjoki, Siikajoki 2022, SSAB Europe Oy Raahen tehtaan 400 kV voimajohtohankkeen arkeologinen inventointi*. Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelut.

Laamanen, Montell, Rantee ja Lehtonen, *Raahen eteläisen ranta-alueen osayleiskaava 8.4.2019* Kaavaselostus. Ramboll.